

I. Raport de evaluare a impactului proiectului

Denumirea proiectului/programului:	Reconstrucția drumului Sagaidac-Porumbrei – M3 (varianta asfaltată)
Codul proiectului/programului:	9170
Data evaluării:	24.08.20
Regiunea de Dezvoltare:	SUD
Apelul:	2012
Prioritatea SDR:	nr. 1 <i>Reabilitarea infrastructurii fizice</i> Măsura 1.2: Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri existente și a conexiunilor internaționale
Solicitantul:	Primăria satului Sagaidac, raionul Cimișlia
Beneficiari:	15 mii persoane din Raionul Cimișlia, 62 de antreprenori din localitățile vizate: 1680 proprietari de automobile din localități, Primăriile localităților Sagaidac, Batîr, Mihailovca, Selemet, Satul Nou, Suric, Codreni
Bugetul total al proiectului/programului, mii lei:	
Suma alocată din FNDR, mii lei:	16 247,90 mii lei
Contribuția Solicitantului, mii lei:	16 247,90 mii lei
Alte surse, mii lei:	0,0 mii lei
Buget valorificat, mii lei	<u>16 247,90 mii lei</u>
Raportor (numele, prenumele, funcția)	Rusu Anastasia
Coordonat (numele, prenumele, funcția)	Culeșov Maria, Directorul Agenției de Dezvoltare Regională Sud
Criteriile de evaluare	Analiza performanței
1. Relevanța	
În ce măsură obiectivul general și obiectivele specifice ale programului/proiectului contribuie la implementarea politicii de dezvoltare regională/rurală sau alte politici/documente strategice sectoriale relevante (spre exemplu: SNDR, SDR, strategiile de dezvoltare social-economică	Proiectul dat se încadrează în prioritatea 1 „Reabilitarea infrastructurii fizice”, Măsura 1.2 „Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri existente și a conexiunilor internaționale” la Strategia de dezvoltare regională Sud. Această prioritate de asemenea se regăsește și în Planul strategic de dezvoltare locală a satului Sagaidac 2012-2020, aprobat prin decizia consiliului local. Planul strategic de dezvoltare socio-economică al raionului Cimișlia pentru anii 2013-2020, elaborat în corespundere cu documentele naționale de planificare strategică, prevede dezvoltarea continuă a rețelei de drumuri raionale prin renovarea drumurilor existente și construcția altor drumuri de conexiune inter- și intra-raională

a localității / raionului, planurile de acțiuni, etc.)?	
În ce măsură conținutul proiectului corespunde necesităților specifice ale grupurilor țintă?	În perioadă de până la implementarea a proiectului locuitorii acestor localități au avut impedimente grave privind deplasarea între satele Sagaidac și Porumbrei, astfel condițiile deplasare în condițiile meteo nefavorabile era imposibilă. Implementarea proiectului „Reconstrucția drumului Sagaidac-Porumbrei M3” asigură locuitorii satelor Sagaidac, Suric, Selemet, Mihailovca, Codreni, Batâr, Satul Nou din raionul Cimișlia accesul direct la traseul național M3 Chișinău – Cimișlia – Vulcănești – Giurgiulești, frontieră cu România. În procesul de implementare, au fost urmărite standardele de calitate și astfel calitatea drumului reconstruit de cca 2,69 km, permite reducerea timpului de parcurgere către punctele de destinație și asigură siguranța la trafic. Acest proiect demonstrează relevanța sa prin utilitatea și eficiența sa, deserving perfect necesitățile beneficiarilor din această regiune.
Există un cadru logic al programului/proiectului? Care este calitatea acestuia. Intervenția logică este clară ?	Examinând actele ce țin de cadrul logic constatăm că acesta conține toate elementele solicitate prin formularul cererii de finanțare a unei propuneri de proiect pentru finanțare din FNDR. Dar vom menționa și faptul că obiectivele specificate în cererea de finanțare nu coincid cu cele din matricea cadrului logic. Formularea obiectivelor nu a fost clară și unele obiective specifice nu sunt realiste la momentul actual , cum ar fi: Asigurarea creșterii economice și durabile a satelor Sagaidac, Batâr, Mihailovca, Selemet, Satul Nou, Suric, Codreni (acest fapt este influențat și de numărul populației din zonă, migrația și nivelul de trai și alte utilități de infrastructură care lipsesc din această zonă) astfel atragerea investițiilor în această zonă devin complicată Activitățile realizate în termenii stabiliți și în conformitate cu planul de acțiuni anexat la cererea de finanțare.
Indicatorii stabiliți la nivel de obiective, rezultate și produse corespund criteriilor SMART?	Pentru stabilirea indicatorilor de produs au fost utilizate criteriile SMART, astfel indicatorii de rezultat nu au fost analizați în măsura cuvenită. Asemenea indicatori nu sunt stabiliți cu valori inițiale, de aceea nu pot fi măsurați nici verificați.
În ce măsură riscurile și ipotezele au fost analizate și luate în considerație în procesul de	În procesul de implementare a proiectului s-a efectuat analiza riscurilor, fără a specifica concret la care obiectiv sau rezultat se atribuie riscul și cine este responsabil de atenuarea acestuia. Ipotezele nu au fost analizate.

elaborare/planificare a programului/proiectului?	Un mecanism de management al riscurilor nu a fost stabilit.
Au fost introduse careva modificări în cadrul proiectului? Dacă da, în ce măsură acestea au dus la îmbunătățirea acestuia?	Examinând cererea de finanțare, vom menționa că lungimea drumului reabilitat urma să fie de cca 3,043 km. Reieșind din faptul că Ministerul Transportului și Infrastructurii Drumului finalizează lucrările de proiectare a traseului național Chișinău – Cimișlia – Vulcănești – Giurgiulești, frontiera cu Romania, care intersectează drumul Sagaidac-Porumbrei, s-a decis diminuarea lungimii drumului cu 0,36 km cu efectuarea modificărilor necesare în documentația tehnică respectivă. Astfel lungimea drumului reabilitat constituie cca 2,69 km, iar actualmente au loc lucrări privind construcția drumului național M3, fapt constatat în cadrul vizitei în teritoriu.
2. Eficienta	
Au fost alocate suficiente resurse în program/proiect pentru a asigura atingerea obiectivelor/ rezultatelor propuse? Au fost acestea utilizate în mod adecvat/optim?	În cadrul implementării au fost coordonate eficient toate resursele existente, fiind alocate necesitățile financiare și umane în volum și timp, astfel ca să fie asigurat atingerea obiectivului general.
A fost respectat planul de implementare? Activitățile au fost implementate la timp?	Conform actelor de raportare a implementării proiectului am constatat că durata de implementare a proiectului era stabilită de 24 luni. Antreprenorul, conform contractului de antrepriză, și-a onorat obligațiunea să finalizeze lucrările într-o perioadă de 10 luni. respectiv din data de 21.06.2013, data de aprobare de către CNCDR privind finanțarea proiectului și până la recepția finală a obiectului la 11.09.2014, proiectul a fost finalizat în termenul propus și planul de activitate propus a fost respectat.
Care au fost produsele programului/proiectului obținute? Au fost acestea calitative și livrate în timp, precum și conform bugetului alocat?	Calitatea produsului proiectului - drumul de 2,69 km acoperit cu îmbrăcăminte rutieră din beton asfaltic, care a creat accesul către traseul național M3 a locuitorilor din satele Sagaidac, Batâr, Mihailovca, Selemet, Satul Nou, Suric, Codreni din raionul Cimișlia este una bună, ceea ce poate fi confirmat la ziua de astăzi conform tabelului foto (Anexă). Pe lungimea drumului au fost instalate indicatoarele rutiere necesare. Însă la moment lipsește panoul informativ care să informeze privind sursa de finanțare a lucrărilor de construcție, implementatorul și beneficiarul proiectului.
3. Eficacitatea (Rezultativitatea)	
Care sunt rezultatele obținute până în prezent în urma implementării programului/proiectului (în conformitate cu indicatorii stabiliți), precum și nivelul de calitate a acestora?	Datorită drumului de 2,69 km, cca 15 mii locuitorii, 62 de antreprenori, 1680 proprietari de automobile din 7 sate din r. Cimișlia, au obținut acces îmbunătățit către traseul național M3 și respectiv, între satele respective. De asemenea au redus timpul și distanța pentru a ajunge la Chișinău, a fost asigurat accesul operativ a autospecialelor și deplasarea acestora în termen optimi către populația acestor localități – asigurând

	creșterea nivelului de trai, siguranța vieții , integrității și sănătății acestora . În urma implementării proiectului a sporit considerabil traficul transportului pe porțiunea dată de drum. Acesta servind drept itinerar pentru transportul interurban și transportul național pentru deplasarea elevilor și copiilor către instituțiile de învățământ . Iar la momentul actual acest drum este utilizat de către transportatorii de materialele necesare la construcția drumului național M3
Toate grupurile țintă au acces la / pot utiliza rezultatele / serviciile programului/proiectului?	Examinînd situația actuală în teritoriu am constatat că rezultatele acestui proiect este benefică și accesibilă pentru populația din cele 7 localități implicate în proiect parcurg drumul spre Chișinău și Cahul, într-un timp rezonabil la costuri convenabile. Cetățenii sunt mulțumiți datorită faptului că accesul îmbunătățit la drum acum pot beneficia de servicii de asistență medicală urgentă de calitate. A fost creată posibilitatea de deplasare a elevilor din localitățile respective către liceele din satele vecine sau chiar orașele apropiate în plină siguranță pe parcursul întregului an indiferent de condițiile climatice. În planul dezvoltării economice a localității vom menționa faptul că agenții economici din perimetrul acestor localități au obținut posibilitatea de a-și transporta marfa, serviciile sale, mai rapid și mai eficient prin reducerea timpului și distanței de parcurgere către consumator.
În ce măsură sistemul de MBR aplicat a contribuit la un proces de luare de decizii eficient?	În procesul de implementare a proiectului, actorii implicați s-au ghidat de obiectivele regăsite în cererea de finanțare, de planul de implementare a proiectului, de clauzele și termenii de executare a lucrărilor regăsite în contractele de antrepriză și planul de executare a lucrărilor. Deciziile luate la fiecare etapă de implementare aveau un substrat organizatoric și logic orientate spre atingerea obiectivelor. De către fiecare actor responsabil de implementare a fost agreeat și pus în aplicare un proces de raportare și informare reciprocă, astfel ca fiecare sarcină la etapele de implementare stabilite în plan și contracte, să fie executate corespunzător și în termeni. Respectiv constatăm aplicarea eficientă a sistemului de management bazat pe rezultate.
A fost aplicat un mecanism de management al riscurilor? Cât de efectiv a fost aplicat acesta în atenuarea riscurilor?	În procesul de implementare a proiectului s-a proiect efectuat analiza riscurilor, fără a specifica concret la care obiectiv sau rezultat se atribuie riscul și cine este responsabil de atenuarea acestuia. Ipotezele nu au fost analizate. Un mecanism de management al riscurilor nu a fost stabilit.
În ce măsură rezultatele obținute au contribuit la atingerea obiectivelor programului/proiectului?	În urma analizei informației din toate sursele analizate, se dă o apreciere pe cât rezultatele însumate au contribuit efectiv la atingerea obiectivului general/obiectivelor specifice ale proiectului?
4. Impactul	
Care este impactul proiectului deja observat și cel potențial? A	Importanța reconstrucției drumului Sagaidac - Porumbrei de 2,69 km este incontestabilă, în deosebi în atingerea obiectivelor trasate de aplicant

reușit programul/ proiectul să contribuie eficient la atingerea obiectivului general?	În perioada implementării așteptările tuturor grupurilor țintă față de rezultatele scontate au fost mari și respectiv la momentul actual se înregistrează și un impact semnificativ. Implementarea cu succes a acestui proiect a oferit posibilitatea dezvoltării infrastructurii de transport în regiunea vizată pentru accesibilitatea călătorilor și mărfurilor transportate, crearea condițiilor pentru creșterea economică, creșterea securității rutiere.
Au existat/există factori externi eventuali, care au pus/ar putea pune în pericol atingerea impactului programului/proiectului?	Datorită construcției drumului respectiv multe probleme de ordin economic și social ale grupurilor țintă din cadrul proiectului au fost soluționate. Impactul direct al proiectului depinde de asigurarea durabilității acestuia iar faptul că acest drum a fost transmis IS Administrația de Stat a drumurilor și este finanțat cu suportul Consiliului raional Cimișlia îi asigură utilizarea eficientă și oportună.
Care sunt efectele directe și indirecte, potențiale și/sau deja manifestate, sub aspect pozitiv sau negativ?	Efectele globale directe care pot avea loc în rezultatul implementării proiectului pot fi următoarele: - ridicarea nivelului de trai a populației din microregiunea respectivă; - stoparea migrației de la sate, dând posibilitate populației de a se deplasa liber la oraș pentru a se angaja în câmpul muncii, precum și pentru continuarea studiilor; - crearea posibilităților agenților economici de a-și realiza producția agricolă la piețele de desfacere la un preț convenabil; - înlesnirea activității economice prin deschiderea diferitor afaceri; - acces direct și rapid a ambulanței, a serviciilor poștale, a serviciilor pompieri. acces direct la traseele naționale
6. Durabilitatea	
Există posibilitatea menținerii sau dezvoltării ulterioare ale beneficiilor proiectului după finalizarea lui sau a asistenței externe?	Durabilitatea financiară a drumului reconstruit este asigurată de către CR Cimișlia din mijloacele financiare ale fondului rutier raional. Lucrările de întreținere și reparație a acestuia sunt efectuate de către S.A. „Drumuri Cimișlia”, în baza contractului de prestări servicii
Există un plan de durabilitate ca parte integrală a designului proiectului? Sunt alocate resursele necesare pentru implementarea lor? Sunt responsabilitățile părților stipulate clar?	Din discuțiile cu membrii APL vom menționa că cooperarea strânsă între autoritățile publice de niv I și II, permite gestionarea eficientă a acestui drum și asigurarea unui mediu eficient pentru durabilitate. Monitorizarea riguroasă a acestui drum din partea APL de niv I este esențială pentru menținerea calității rezultatelor obținute, fapt demonstrat în perioada de timp după implementarea proiectului.
Există responsabilități asumate (ownership) din partea beneficiarilor programului/proiectului? Sunt suficiente capacități	Dat fiind faptul că beneficiarul nu are capacități instituționale și resurse financiare disponibile pentru asigurarea durabilității drumului, s-a decis transmiterea la balanța ÎS Administrația de Stat a drumurilor, care asigură întreținerea acestui drum.

instituționale și manageriale ca să asigure continuitate și utilizarea eficientă a beneficiilor programului/proiectului?	
Există un cadru de politici adecvat pentru menținerea corespunzătoare a beneficiilor/rezultatelor programului/proiectului?	Examinînd cadrul de politici existent am determinat că acesta este unul favorabil pentru implementarea și asigurarea eficienței proiectului. În Planul strategic de dezvoltare socio-economică al raionului Cimișlia pentru anii 2013-2020, elaborat în corespundere cu documentele naționale de planificare strategică, se identifică prioritatea de dezvoltarea continuă a rețelei de drumuri raionale prin renovarea drumurilor existente și construcția altor drumuri de conexiune inter- și intra raională, iar în timpul apropiat va urma o nouă redactarea a Planului Strategic care va include asigurarea durabilității proiectelor implementate.
6. Aspecte transversale	
<u>Respectarea Drepturilor Omului:</u> - În ce măsură programul/proiectul a contribuit la promovarea drepturilor omului? - În ce măsură programul/proiectul a ținut cont de grupurile vulnerabile în procesul de planificare? Care a fost grupul vulnerabil identificat și inclus social? A avut acesta de câștigat sau de pierdut în urma implementării proiectului?	În rezultatul implementării acestui proiect toate grupurile țintă au beneficiat direct de posibilitatea de ridicare a bunăstării și nivelului de trai. Astfel este asigurat dreptul la liberă circulație, dreptul la asistența medicală primară și urgență, dreptul la informație
<u>Respectarea egalității de gen</u> În ce măsură programul/proiectul a ținut cont de aspectele de gen în procesul de planificare și implementare? Câte femei/fete și câți bărbați/băieți au beneficiat de rezultatele, produsele proiectului?	De beneficiile acestui proiect se bucură atât bărbații, cât și femeile din aceste localități, indiferent de gen, dat fiind faptul că toată lumea are acces nemijlocit la principalul rezultat al proiectului – drumul reconstruit cu acces direct către traseul național M3 – Chișinău-Ghirghiulești.

Respectarea necesităților privind protecția mediului: S-a ținut cont de aspectele ecologice la etapa de elaborare, precum și implementare a programului/proiectului? Care a fost influența proiectului asupra stării mediului (pozitivă sau negativă) și ce măsuri au fost întreprinse pentru ameliorarea acestora?	Proiectul, prin activitățile prevăzute nu are un impact negativ asupra mediului. Reconstrucția drumului s-a bazat pe un traseu deja existent. Datorită îmbrăcămintei rutiere din beton asfaltic, emisiile de gaze și zgomotul produs de transport vor fi într-o cantitate minimală
Bună guvernare: Pe parcursul planificării și implementării programului/proiectului a fost asigurat modul participativ și transparența procesului decizional?	În procesul de implementare a proiectului s-a ținut cont de principiile și practicile bunei guvernări, deoarece un drum de calitate poate servi un timp îndelungat. În procesul decizional a participat toată populația din localitățile beneficiare, deoarece lipsa acestui drum afecta considerabil nivelul de trai a tuturor cetățenilor. Succesul proiectului a contribuit la dezvoltarea social-economică a regiunii, au fost generate noi afaceri (magazin de construcții, autoservice) Acest drum asigură accesul îmbunătățit la traseele naționale și locale a contribuit pozitiv și la incluziunea socială a persoanelor în dificultate din această regiune oferind persoanelor respective utilizarea în măsura cuvenită serviciile medicale și de reabilitare, serviciile poștale și de consultanță în diferite domenii.
Concluzii pe fiecare criteriu de evaluare:	
1. Proiectul implementat este relevant și semnificativ pentru comunitățile din Regiune de Dezvoltare Sud, chiar dacă obiectivele specifice sunt ambițioase pentru a fi atinse, în contextul aprobării Strategiei de dezvoltarea 2030, aceste obiective își pot regăsi continuitatea în cadrul altor proiecte de infrastructură. Ipotezele și riscurile care au fost anterior analizate, nu se potriveau obiectivelor indicate se referă acestea, astfel incertitudinea privind asumarea responsabilităților și riscurilor urmau să fie indicate împreună cu măsurile de neutralizare ale acestora. 2. Datorită bunei organizări a lucrărilor de reconstrucție a drumului eficiența proiectului a atins obiectivul structurat inițial. 3. Eficacitatea proiectului este una durabilă datorită implicării adecvate a tuturor partenerilor acestui proiect, care au un obiectiv comun asigurarea durabilității și întreținere a drumului reconstruit. 4. În rezultatul implementării proiectului avem un impact social-economic benefic pentru localitățile din aria de intervenție. Beneficiarii finali au redus cheltuielile suplimentare semnificative pentru întreținerea transportului, au acces rapid la serviciile sociale și administrative, precum și la piețele de desfacere prin utilizarea unui drum de calitate.	
Recomandări cheie (în ordinea gradului de importanță și adresate principalelor părți interesate):	
ADR Sud: - va continua monitorizarea utilizării eficiente a acestui drum, inclusiv și respectarea obligațiilor conform planului de durabilitate prezentat de către beneficiar;	

va acorda suportul informativ privind noile oportunități de finanțare în scopul atragerii investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii localităților din Regiunea Sud.

Primăria Sagaidac, beneficiarul proiectului:

- va monitoriza utilizarea drumului conform normelor și cerințelor proiectului implementat
- va oferi suportul necesar pentru intervențiile și acțiunile necesare în scopul asigurării durabilității acestuia.
- va obliga gospodăriile casnice, care au acces direct la carosabil, să întrețină într-o stare adecvată terenul adiacent drumului din preajma gospodăriilor sale.
- În contextul unor modificări semnificative privind facilitarea gestionării resurselor financiare ce sunt virate din contul Fondului rutier către APL I, resurse destinate întreținerii, construcției drumurilor locale, considerăm oportună elaborarea unui plan local de dezvoltarea a infrastructurii drumurilor cu conexiunea obligatorie a tuturor străzilor locale la acest drum prioritar.

Raportori:

Rusu Anastasia,

specialist Secție Monitorizare și Evaluare, ADR Sud

Tomescu Andrei,

șef Secție Monitorizare și Evaluare

Ina Slănină,

specialist Secție Monitorizare și Evaluare

Coordonat:

Culeșov Maria,

Director al ADR Sud

Tabel de realizare a indicatorilor

Nr.	Indicatori planificați conform cererii de finanțare	Rezultatele atinse la finele proiectului	Notă
Indicatori de produs			
1.	7 localități care vor beneficia de drum	7 localități beneficiază de drum	
2.	3.04 km de drum renovat	2,69 km drum local renovat	Ministerul transporturilor a inițiat procesul de reabilitarea a drumului M3 astfel o porțiune de drum urmează să fie reconstruită de către Ministerul Transportului
3.	14972 persoane informate	Peste 17100 persoane care au fost informate	12 reportaje TV, 8 reportaje radio, 16 articole în presa scrisă
4.	27330 persoane cu acces îmbunătățit la drum	28956 persoane cu acces îmbunătățit la drum	
5.	În zile lucrătoare 680 unități autoturisme care traversează acest drum În wee-end și zile de sărbători 352 unități Noaptea 224 unități Total 1256 unități	În zile lucrătoare 726 unități În week end și zile de sărbători 384 unități Noaptea 312 unități Total 1432 unități	Traficul a sporit considerabil odată cu renovarea drumului

Anexa 1

Lista persoanelor intervievate:

Data	Organizația / Localitatea	Numele, Prenumele	Funcția
16.07.2013	Primăria Sagaidac	Talmaci Adrian	Primar
08.11.2014	Primăria Porumbrei	Scrob Natalia	Primar

Anexa 2

Lista documentelor analizate

1. Nota conceptuală.
2. Cererea de finanțare.
3. Rapoartele trimestriale referitor la derularea proiectului.
4. Planul strategic de dezvoltare socio-economică al raionului Cimișlia pentru anii 2013-2020.
5. Strategia de dezvoltare regională Sud.
6. Contractele de antrepriză.

Anexa 3 Tabel Foto

